

**Wymagania edukacyjne
i sposoby sprawdzania osiągnięć
edukacyjnych z biologii
dla klasy 5 szkoły podstawowej**

1. Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania przez ucznia poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z zajęć biologii w klasie 5, wynikających z realizowanego programu nauczania.

Treści nauczania	Niezbędne wymagania				
	ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
	<i>Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:</i>	<i>Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz:</i>	<i>Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz:</i>	<i>Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz:</i>	<i>Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz:</i>
Metody badań biologicznych	<ul style="list-style-type: none"> • przeprowadza obserwacje mikroskopowe i makroskopowe preparatów świeżych i trwałych; • wykorzystuje różnorodne źródła i metody pozyskiwania informacji; 	<ul style="list-style-type: none"> • określa problem badawczy, formułuje hipotezy dla prostych obserwacji i doświadczeń biologicznych; 	<ul style="list-style-type: none"> • określa warunki doświadczenia, rozróżnia próbę kontrolną i badawczą; 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje wyniki i formułuje wnioski; • samodzielnie wykonuje proste preparaty mikroskopowe; 	<ul style="list-style-type: none"> • planuje i przeprowadza oraz dokumentuje obserwacje i proste doświadczenia biologiczne; • samodzielnie sprawnie posługuje się mikroskopem świetlnym;
Organizacja i chemizm życia	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia hierarchiczną organizację budowy organizmów; • dokonuje obserwacji mikroskopowych komórki (podstawowej jednostki życia); • przedstawia czynności życiowe organizmów; 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje podstawowe elementy budowy komórki (błona komórkowa, cytoplazma, jądro komórkowe, chloroplast, mitochondrium, wakuola, ściana komórkowa); • porównuje budowę komórki bakterii, roślin i zwierząt, wskazując cechy umożliwiające ich rozróżnienie; 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia funkcje podstawowych elementów budowy komórki; • przedstawia istotę fotosyntezy jako jednego ze sposobów odżywiania się organizmów; • przedstawia oddychanie tlenowe i fermentację jako sposoby uwalniania energii potrzebnej do życia; 	<ul style="list-style-type: none"> • określa substraty, produkty i warunki przebiegu procesu fotosyntezy; • określa substraty, produkty i warunki przebiegu procesów oddychania tlenowego i fermentacji; 	<ul style="list-style-type: none"> • planuje i przeprowadza doświadczenie wykazujące wpływ wybranych czynników na intensywność procesu fotosyntezy; • planuje i przeprowadza doświadczenie wykazujące, że podczas fermentacji drożdże wydzielają dwutlenek węgla;

Treści nauczania	Niezbędne wymagania				
	ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
	<i>Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:</i>	<i>Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz:</i>	<i>Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz:</i>	<i>Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz:</i>	<i>Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz:</i>
Różnorodność życia: klasyfikacja organizmów, wirusy, bakterie, grzyby	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykłady chorób wywoływanych przez wirusy (grypa, ospa, różyczka, świnka, odra, AIDS); podaje miejsca występowania bakterii; wymienia przykłady chorób wywoływanych przez bakterie (gruźlica, borelioza, tężec, salmonelloza); wyjaśnia znaczenie bakterii w przyrodzie i dla człowieka; przedstawia środowiska życia grzybów; przedstawia znaczenie grzybów w przyrodzie i dla człowieka; 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia charakterystyczne cechy organizmów pozwalające przyporządkować je do odpowiedniego królestwa; przedstawia drogi rozprzestrzeniania się i zasady profilaktyki chorób wywoływanych przez wirusy (grypa, ospa, różyczka, świnka, odra, AIDS); przedstawia drogi rozprzestrzeniania się i zasady profilaktyki chorób wywoływanych przez bakterie (gruźlica, borelioza, tężec, salmonelloza); 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia zasady systemu klasyfikacji biologicznej; uzasadnia, dlaczego wirusy nie są organizmami; przedstawia środowiska życia grzybów porostowych; wykazuje różnorodność budowy grzybów (jednokomórkowe, wielokomórkowe); 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia czynności życiowe bakterii; przedstawia wybrane czynności życiowe grzybów (odżywianie, oddychanie); 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie porostów w przyrodzie;

Treści nauczania	Niezbędne wymagania				
	ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
	<i>Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:</i>	<i>Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz:</i>	<i>Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz:</i>	<i>Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz:</i>	<i>Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz:</i>
Różnorodność życia: różnorodność i jedność roślin	<ul style="list-style-type: none"> dokonyuje obserwacji przedstawicieli mchów, paprociowych, nagonasiennych i okrytonasiennych; przedstawia znaczenie roślin nagonasiennych w przyrodzie i dla człowieka; rozpoznaje organy rośliny okrytonasiennej (korzeń, łodyga, liść, kwiat, owoc); przedstawia znaczenie roślin okrytonasiennych w przyrodzie i dla człowieka; 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie paprociowych w przyrodzie; przedstawia cechy budowy zewnętrznej rośliny nagonasiennej na przykładzie sosny; rozróżnia formy morfologiczne roślin okrytonasiennych (rośliny zielne, krzewinki, krzewy, drzewa); określa funkcje organów rośliny okrytonasiennej (korzeń, łodyga, liść, kwiat, owoc); 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia cechy budowy zewnętrznej mchów, paprociowych, nagonasiennych i okrytonasiennych; rozróżnia elementy budowy kwiatu; przedstawia sposoby rozprzestrzeniania się nasion; 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje przedstawicieli rodzimych drzew nagonasiennych; określa funkcje elementów budowy kwiatu w rozmnażaniu płciowym; rozpoznaje przedstawicieli rodzimych drzew liściastych; 	<ul style="list-style-type: none"> identyfikuje nieznanego organizm jako przedstawiciela mchów, paprociowych, nagonasiennych i okrytonasiennych na podstawie jego cech morfologicznych; planuje i przeprowadza doświadczenie wykazujące wpływ wybranego czynnika środowiska (temperatura, dostęp światła lub wody) na proces kiełkowania nasion;

2. Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych.

Formy sprawdzania wiedzy i umiejętności z biologii w klasie 5

Ocenię podlegają następujące formy aktywności ucznia:

- sprawdziany wiadomości
- kartkówki
- odpowiedzi ustne
- praca na lekcji rozumiane jako konstruktywny udział w dyskusji

Sprawdziany wiadomości:

Zapowiadane są z tygodniowym wyprzedzeniem. Przeprowadzane po zakończeniu każdego działu. Informacja o sprawdzianie zanotowana jest wcześniej w dzienniku lekcyjnym. Sprawdzian poprzedzony jest lekcją powtórzeniową podczas której nauczyciel zwraca uwagę na najważniejsze zagadnienia. Sprawdziany wiadomości są obowiązkowe. Nieobecni uczniowie piszą sprawdziany w późniejszym terminie ustalonym z nauczycielem. Jeżeli uczeń nie przystąpi do pisania sprawdzianu w wyznaczonym drugim terminie nauczyciel ma prawo do przeprowadzenia go na lekcji na której uczeń jest obecny.

Kartkówki:

Mają na celu sprawdzenie wiadomości i umiejętności z 1-3 ostatnich lekcji. Nie muszą być zapowiedziane. Czas trwania do 15 minut.

Odpowiedź ustna:

Obejmuje zakres programowy aktualnie realizowanego działu. Oceniając odpowiedź ustną nauczyciel bierze pod uwagę: zgodność wypowiedzi z postawionym pytaniem, prawidłowe posługiwanie się pojęciami, zawartość merytoryczną i sposób formułowania wypowiedzi.

Zeszyt przedmiotowy:

Uczeń powinien prowadzić zeszyt przedmiotowy do biologii.

Uzupełnienie zaległego materiału:

Uczeń ma trzy dni na uzupełnienie zaległego materiału w przypadku co najmniej tygodniowej, usprawiedliwionej nieobecności. Uczeń uzupełnia braki we własnym zakresie wybranymi przez siebie metodami (np. pozyskuje notatki z lekcji od innych uczniów z klasy).

Nieprzygotowania do lekcji:

Uczeń klasy 5 ma prawo do jednokrotnego w ciągu śródrocza zgłoszenia nieprzygotowania do lekcji (rozumianego jako brak wiedzy z obowiązkowych 3 ostatnich lekcji). O nieprzygotowaniu uczeń informuje na początku lekcji podczas sprawdzania obecności przez nauczyciela.

Zgłoszenie nieprzygotowania zwalnia np. z bieżącego pytania ustnego oraz z niezapowiedzianej kartkówki.

Poprawa ocen cząstkowych:

Uczeń ma prawo do poprawy wszystkich ocen cząstkowych z odpowiedzi ustnej, sprawdzianów, kartkówek w terminie do dwóch tygodni od momentu jej uzyskania po wcześniejszym ustaleniu terminu z nauczycielem. Uczeń, który w wyznaczonym terminie nie poprawi oceny traci prawo do poprawy.

Ocena śródroczna i roczna:

Śródroczna i roczna ocena klasyfikacyjna nie stanowi średniej arytmetycznej ocen cząstkowych. Ocena roczna uwzględnia ocenę śródroczną.

Skala procentowa:

0-29% - niedostateczny

30-49% - dopuszczający

50-69% - dostateczny

70-85% - dobry

86-97% - bardzo dobry

98-100% - celujący

3. Uczeń lub jego rodzice mogą ubiegać się o otrzymanie wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć biologii. Szczegółowe warunki i tryb znajdują się w Statucie Szkoły rozdział 8 § 50.